

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเปรียบเทียบ(Quasi-experimental research) เพื่อศึกษาศักยภาพในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ใช้โปรแกรมการดูแลสุขภาพตามรูปแบบการจัดการดูแลผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรัง(โรคเบาหวานและ/หรือโรคความดันโลหิตสูง) ของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยบูรพา และเปรียบเทียบศักยภาพในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ใช้โปรแกรมการดูแลสุขภาพตามรูปแบบการจัดการดูแลผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังกับการดูแลตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้สูงอายุ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่มารับบริการตรวจรักษาที่สถานพยาบาลของรัฐระดับทุติยภูมิและได้รับการตรวจวินิจฉัยว่าเป็นโรคเรื้อรัง(โรคเบาหวานและ/หรือโรคความดันโลหิตสูง) สุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified random sampling) โดยสุ่มสถานพยาบาลของรัฐระดับทุติยภูมิที่อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี แล้วทำการสุ่มกลุ่มผู้สูงอายุที่มารับบริการในสถานพยาบาลนั้น ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คนแล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างออกเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 72 คนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ระยะเวลาการเป็นโรค การรักษา น้ำหนักตัว ส่วนสูง ระดับน้ำตาลในเลือด และปริมาณฮิโมโกลบินที่มีน้ำตาลเกาะ ความดันโลหิตสูง ชนิดของยาที่รับประทาน แบบสอบถามและแบบ

สัมภาษณ์ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษางานวิจัยในแผนงานวิจัยย่อยที่ 1 และ 2 โดยมีเนื้อหา ครอบคลุมปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูง แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ ค่า ที (T-test) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่ได้โดยการทดสอบค่า ที (t)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ในกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังในกลุ่มทดลอง พบว่า มีระดับความรู้สูงกว่า กลุ่มควบคุม ในทุกข้อคำถาม โดยผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มทดลองส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้ได้อย่างถูกต้อง

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรม การดูแลสุขภาพ พบว่า พฤติกรรมการรับประทานยา การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การดูแลตนเอง/การจัดการความเครียด ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรัง ทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังกลุ่มที่ได้รับการจัดการดูแลตามโปรแกรมการดูแลสุขภาพ มีพฤติกรรมสุขภาพในการดูแลตนเอง ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง และมีพฤติกรรมด้านการรับประทานยา การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การดูแลตนเอง เกี่ยวกับการจัดการความเครียด ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมการรับประทานยา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มากกว่าพฤติกรรมสุขภาพด้านอื่น ๆ

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ โดยรวม ได้แก่ ระดับการศึกษา โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาชีพ มีความสัมพันธ์ทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรับประทานยา การออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อาชีพ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการรับประทานอาหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 รายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พฤติกรรมการรับประทานยา การรับประทานอาหาร การจัดการความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , .01 และ .05 ตามลำดับ ระยะเวลา การเจ็บป่วย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

The quasi-experimental study for test self care potential of elderly with chronic illness whom were using health management program. Self health care program was developed by applying sufficiency economic theory of His Majesty The King. "Sufficiency self health care" means moderation, reasonableness, and the need of self-immunity for sufficient protection from impact arising from internal and external changes based on knowledge and virtue. The 144 samples were selected by stratified random sampling from chronic and elderly care clinic in secondary care hospitals in eastern region. Three hospitals were selected by random sampling. The participants were divided into two groups (control group and study group). Tools of this study used questionnaire and in-depth interview in self perception of chronic disease (Diabetic Mellitus and Hypertension) , health behavior in four topics namely; 1) drug using compliance 2) diet behavior 3) exercise 4) emotional self-care , and , recording physical and blood examination. The statistic employed were frequency , percentage , mean , standard deviation , t-test and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results revealed that

- 1) The study group has higher level of self perception in chronic disease than control group with statistical significant at .05
- 2) The comparisons of health behaviors between study group and control group were not different. Overall health behaviors in study and control group were in medium level and self-care potential in drug using compliance was the highest.
- 3) The positive correlation factors to self-care potential in health were education and income at a statistically significant level of .01 and .05 ($r = .2150, .1840$). The negative correlation factors to self-care potential in health were occupation at a statistically significant level of .05 ($r = -.1604$)
- 4) Duration of illness , education and income had a positive correlation to drug using compliance , exercise and emotional self-care behavior at a statistically significance of .05.

In sum, the elderly with chronic illness in eastern regions who were approached by self health care program have been self-care potential more than others. The interventions in promotion and implementation of sufficiency economic theory of His Majesty the King in self health care in elderly with chronic illness were done for improving their quality of their life.